

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

УДК 338.242.2:[65.012.122:338.43]

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛІ ФУНКЦІОНАЛІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ПІДСИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ

FORMULATION OF THE PURPOSE OF FUNCTIONALIZATION OF AN INDEPENDENT FUNCTIONAL SYSTEM OF ECONOMIC DIAGNOSTICS

У статті доведена можливість виконання вимоги формулювання цілі функціонування самостійної функціональної підсистеми інтегрованої економічної діагностики в умовах створення функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю підприємств і об'єднань, ін.

В даній статті доведена можливість виконання вимоги формулювання цілі функціонування самостійної функціональної підсистеми економічної діагностики в умовах створення систем стратегічного управління діяльністю підприємств.

The article demonstrates the possibility of fulfilling the requirement for formulation of the purpose of functioning of an independent functional subsystem of integrated economic diagnostics in the conditions of creation of functionally developed systems of strategic management of activity of enterprises.

Ключові слова: виконання, вимога, інтегрована економічна діагностика, самостійна, формулювання, функціональна, функціонування, функція та ціль

Ключевые слова: интегрированная экономическая диагностика, подсистема, требование, формулирование, функционирование, функция, цель

Keywords: implementation, requirement, Integrated economic diagnostics, Subsystem, Independent, formulation, Functional, functioning, function and target

ВСТУП

Хоча виконання вимоги відносно того, що для підсистеми може бути сформульована ціль її функціонування виступає досить важливою із позицій системного підходу, проте стосовно функції економічної діагностики вона у даний час недостатньо розглянута у спеціальній літературі [1-10] й інших і залишається зовсім малодослідженою. Звідси впливає необхідність більш широкого висвітлення теоретичних аспектів даних сторін проблематики створення самостійної підсистеми інтегрованої економічної діагностики й ін.

МЕТА РОБОТИ полягає у змістовному визначенні однієї із умов виділення у системах стратегічного управління діяльністю підприємств та об'єднань й успішного проектування такої функції, якою виступає постановка, формулювання цілей.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічним базисом статті виступає діалектичний метод, положення теорії діагностики і управління. У процесі дослідження знаходили використання методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних і практичних методик діагностики та управління); *економіко-статистичний, розрахунково-конструктивний, порівняльний* (при оцінці стану діагностики в управлінні); *групування* (з метою опису практики діагностики, управління), ін.

РЕЗУЛЬТАТИ

Цілі у основі своїй об'єктивні і їх правильне формулювання дозволяє визначити зміст функції інтегрованої (монолітної) економічної діагностики у функціонально розвинутих системах стратегічного управління діяльністю виробничих об'єднань та промислових підприємств, її методи, організаційну структуру, склад виконавців, необхідну інформацію. Мета підсистеми інтегрованої економічної діагностики функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю виробничих об'єднань і промислових підприємств повинна відповідати об'єктивним умовам та процесам виробництва конкретних підприємств і одночасно бути стимулом та якісним показником неухильного удосконалення цих умов і процесів, бути завжди реальною, досяжною перспективою. Побудувати дерево цілей – це значить виконати перелік певних дій у термінах кінцевих функцій, які забезпечують поділ цілей за такими, які знижуються рівнями та надання функціональних елементів списком властивостей, які комплексно оцінюють їх кінцеву мету, ін.

Як відомо, системи різних рівнів управління мають неоднакові цілі. Так, якщо метою функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю виробничого об'єднання і промислового підприємства у цілому виступає забезпечення виконання директивно завданих планів виробництва продукції при встановлених показниках ефективності та якості роботи, соціального розвитку колективу і природоохоронної діяльності, тоді відповідно мета

підсистеми інтегрованої економічної діагностики буде полягати у виявленні економічних результатів різних сторін діяльності об'єднання (підприємства) для оцінки роботи підрозділів, розкриття резервів та підготовки поточних і перспективних управлінських рішень. Із сказаного випливає, що реалізація мети функції (підсистеми) інтегрованої економічної діагностики, у кінцевому рахунку, сприяє й досягненню мети функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю промислового підприємства, виробничого об'єднання. Крім того, мета функції інтегрованої економічної діагностики, виступаючи як деталізований фрагмент цілі системи вищого порядку – функціонально розвинутої системи стратегічного управління діяльністю виробничого об'єднання й промислового підприємства у цілому, разом з тим має своє самостійне значення, зміст. Це визначається як тим, що діагностика виступає органічним компонентом системи управління, так і відмінністю функції діагностики від інших управлінських функцій та ін.

Мета підсистеми інтегрованої (планомірної) економічної діагностики у формалізованому вигляді може бути виражена через її цільову функцію і розкрита через призначення підсистеми, яким може бути визнано підвищення рентабельності виробництва на основі видачі керівникам усіх рівнів такої інформації діагностики, яка забезпечувала б вироблення керуючих впливів U_e , які сприяють досягненню генеральної мети підсистеми F , виречення (1):

$$U_e \rightarrow F. \quad (1)$$

Але разом з тим особливості функції діагностики в управлінні знаходять свій прояв у специфіці її поодиноких цілей, які реалізуються підсистемою інтегрованої економічної діагностики. Такими поодинокими цілями можуть бути: отримання об'єктивної оцінки результатів господарської діяльності у цілому або за якоюсь із її сторін, виявлення резервів у сфері виробництва або у сфері управління, оптимізація виконання функції перспективного або оперативного планування та інші. Таким чином, генеральна мета підсистеми інтегрованої економічної діагностики функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю промислових підприємств і науково-виробничих об'єднань диференціюється на ряд підцілей, кліше (формула) (2):

$$F = f_1 + f_2 + \dots + f_n. \quad (2)$$

У свою чергу кожна із поодиноких підцілей підсистеми можливо представити у вигляді наступного математичного виразу, кліше (формула) (3):

$$f_c = \sum_{e=1}^n \sum_{i=1}^m [P_{ei} (\sum_{j=1}^r K_{eij} + \sum_{l=1}^z K_{eil})], \quad (3)$$

де: f_c – підціль підсистеми S інтегрованої економічної діагностики; P_{ei} – абсолютна величина чистого прибутку на одиницю готової продукції (i) у базовому періоді, тис. грн.; K_{eij} – коефіцієнт при-

росту чистого прибутку на одиницю готової продукції за рахунок фактора впливу j у результаті функціонування підсистеми; K_{eil} – коефіцієнт приросту обсягу виробництва готової продукції за рахунок фактора впливу l у результаті функціонування функції; n – кількість видів готової продукції; m – число виробів у окремих видах продукції. При цьому $i = 1, 2, \dots, m = 1$; $e = 1, 2, \dots, n$; $j = 1, 2, \dots, r$ та $l = 1, 2, \dots, z$.

Економічний зміст значення кожної поодинокі цілі f_c полягає у прирості чистого прибутку, одержуваного за рахунок функціонування функції (підсистеми) інтегрованої економічної діагностики при досягненні нею певної мети. Даний економічно-аналітичний вираз зручний перш за все із практичної точки зору, так як для визначення ступеня реалізації підсистемою своїх генеральної і поодиноких цілей досить встановити ступінь зміни чистого прибутку і обсягу виробництва за окремими факторами впливу у результаті вирішення тих або інших економіко-аналітичних завдань. Та уся проблема зводиться до того, щоб відбирати для вирішення на машинах електронних цифрових такі алгоритми завдань діагностики, які виробляли б управлінські впливи U_e , які призводять кожна з підцілей підсистеми (функції) $f_1, f_2, \dots, f_n$ і її генеральну мету до екстремального значення, формула (4):

$$U_e \rightarrow F^{extr} \quad (4)$$

ВИСНОВКИ

Із теоретичних позицій існує тільки одна точка T , де може бути досягнутий повний екстремум будь-якої системи, у тому числі й підсистеми інтегрованої економічної діагностики функціонально розвинутих систем стратегічного управління діяльністю виробничих об'єднань і підприємств, ін.

Список використаних джерел

1. Бородкин, К.В. Комплексные методы финансовой диагностики / К.В. Бородкин. - Воронеж: ВГУ, 2002. – 183 с.: табл.
2. Гонтарева, І.В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств / І.В. Гонтарева.-Х.: «ІНЖЕК», 2011. – 480 с.
3. Дмитриева, О.Г. Региональная экономическая диагностика / О.Г. Дмитриева. – СПб: Изд-во СПбГЭУ, 1992. - 272,[1]с.: ил.
4. Івахненко, С.В. Фінансовий контролінг. Методи та інформаційні технології: наук. вид. / С.В. Івахненко, О.В. Мелих. - К.:Знання, 2009. – 319 с.
5. Крепкий, Л.М. Экономическая диагностика предприятия / Л.М. Крепкий. - М.: Экономика, 2006 (М.:«ЦТ» 12 МО РФ). - 214,[1] с.: ил., табл.
6. Кузьмін, О.Є. Досягнення і проблеми еволюційної економіки / О.Є. Кузьмін, Ю.І. Сидоров, В.В. Козик.-Львів: Львівська політехніка, 2011.-252 с.
7. Куприянов, Ю.В. Модели и методы диагностики состояния бизнес-систем / Ю.В. Куприянов,

Е.А. Кутлунин.-Омск: ОмГПУ, 2014.-132,[1] с.: ил.

8. Момот, Т.В. Вартісно-орієнтоване корпоративне управління: від теорії до практичного впровадження / Т.В. Момот. - Харків: ХНАМГ, 2006. – 380 с.

9. Структурно-інституціональні трансформації та

економічна безпека держави / за редакцією О.С. Власюка, А.І. Мокія. – Львів: Апріорі, 2013. – 836 с.

10. Шестаков, О.А. Организация и диагностика экономических нововведений / О.А. Шестаков. – М.: МНИИПУ, 1990. - 67, [1] с.: ил.